

PROTOCOL & PLAN VAN
AANDACHT - MELDCODE HUISELIJK
GEWELD EN
KINDERMISHANDELING (JUNI 2023)

Ons doel
Alle kinderen
die
ingrijpende
gebeurtenissen
meemaken
worden op
onze school
gezien en
ondersteund.

Team
Openbare
montessori
basisschool
Jan Prins

Inhoudsopgave

Inleiding	2
Definities	3
Aandachtsfunctionaris huiselijk geweld en kindermishandeling	4
Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling	5
Meldcode bij schadelijke traditionele praktijken	5
Afwegingskader bij de meldcode	6
Stroomschema Meldcode Huiselijk geweld en Kindermishandeling	6
Situatie op de Jan Prins	7
Borging	8
Meldcode in ParnasSys	9
Bijlage 1: Signalen van mogelijke kindermishandeling	11
Bijlage 2: Sociale kaart Regio Rotterdam	13
Bijlage 3: Achtergrondinformatie over Veilig Thuis Rotterdam Rijnmond	15
Bijlage 4: Achtergrondinformatie over het beroepsgeheim en de meldcode	15
Bijlage 5: Achtergrondinformatie over de rol van de leerling in gesprekken (leeftijdsvloed)	17
Bijlage 6: Achtergrondinformatie over hoe te handelen in noodsituaties	18
Bijlage 7: Verdieping informatie met betrekking tot huiselijk geweld	18
Tot Slot	19

Protocol & Plan van Aandacht - Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling (juni 2023)

Openbare montessoribasischool Jan Prins

Protocol & Plan van Aandacht - Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling (juni 2023)

Openbare montessoribasisschool Jan Prins

Inleiding

Sinds 1 juli 2013 zijn professionals die met kinderen en gezinnen werken verplicht de meldcode te gebruiken bij vermoedens van geweld in huiselijke kring of kindermishandeling. In de meldcode staat wie wanneer welke stappen zet bij een vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling.

In 2023 is de meldcode aangepast. Het is nu een professionele norm om melding te doen bij Veilig Thuis als er vermoedens zijn van acute en structurele onveiligheid

Stichting BOOR heeft meegewerkt aan de 'Handreiking signaleren kindermishandeling en gebruik meldcode en SISA' voor alle Rotterdamse scholen en schoolbesturen. Het doel van deze handreiking is dat alle schoolbesturen een impuls geven aan het signaleren van kindermishandeling en het gebruik van de meldcode en SISA.

In het Handelingsprotocol 'Meldcode Kindermishandeling en Huiselijk geweld' is beschreven hoe binnen Stichting BOOR wordt omgegaan met de meldcode. Op de Openbare Montessoribasisschool Jan Prins werken wij ook met dit handelingsprotocol en hebben wij onder de naam 'Protocol & Plan van Aandacht - Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling', aanpassingen verwerkt afgestemd op onze situatie en ons onderwijs.

Motivatie

Alle kinderen hebben het recht om gezond en veilig op te groeien. Toch hebben in Nederland 119.000 kinderen te maken met kindermishandeling, dit is gemiddeld 1 kind per klas. De omvang van kindermishandeling is in Rotterdam nog groter, met een gemiddelde van 2 mishandelde kinderen per klas. Als wij zien hoeveel meldingen er bij ons binnen komen hebben wij het vermoeden dat veel leerlingen nog onder de radar blijven. Dit is onze motivatie om de cursus te volgen.

Kinderen zijn vijf dagen per week op school en hebben intensief contact met de leerkracht. Van leerkrachten wordt verwacht dat ze signaleren, dat ze ontwikkelingen en signalen waarover ze bezorgd zijn vastleggen en dat ze dit tijdig delen met de 'aandacht functionaris' huiselijk geweld en kindermishandeling'. Leerkrachten, aandacht functionaris en andere onderwijsprofessionals binnen onze school kunnen een betrouwbare volwassene zijn voor een kind en hem of haar steun bieden, zodat het gevoel van veiligheid van het kind vergroot wordt. De meldcode en SISA ondersteunen onderwijsprofessionals bij het handelen na een vermoeden van kindermishandeling.

Doelstelling

De doelstelling van de Openbare Montessoribasisschool Jan Prins is als volgt:

'Alle kinderen die ingrijpende gebeurtenissen meemaken worden op onze school gezien en ondersteund. Waar nodig wordt een signaal afgegeven in SISA en worden stappen uit de meldcode doorlopen.'

In bijlage 1 is een lijst met signalen van mogelijke kindermishandeling te vinden. Bijlage 2 is de sociale kaart, deze geeft een overzicht van organisaties die kunnen ondersteunen bij een vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling in regio Rotterdam.

Aandachtsfunctionaris huiselijk geweld en kindermishandeling huidige situatie.

Op de Jan Prins zijn er momenteel twee aandachtsfunctionarissen. Na het vertrek van de adjunct directeur zijn beide intern begeleiders aangesteld als aandachtsfunctionaris.

De aandachtsfunctionarissen hebben extra deskundigheid op het gebied van huiselijk geweld en kindermishandeling, en brengt het thema terugkerend onder de aandacht bij het team en fungeert als klankbord en ondersteuner voor collega's. Zij hebben een coördinerende rol bij de uitvoering van de stappen van de meldcode als er een vermoeden is van huiselijk geweld of kindermishandeling.

De aandachtsfunctionarissen hebben wekelijks gepland contact met de schoolmaatschappelijk werkster van de school.

SISA

SISA is de regionale verwijsindex voor Rotterdam en 13 omliggende gemeenten. SISA is het Samenwerkings Instrument Sluitende Aanpak maar staat ook voor Signaleren en Samenwerken. Het is een (computer)systeem dat inzichtelijk maakt welke professionals betrokken zijn rondom een jeugdige van 0 tot 23 jaar of zijn of haar gezinssysteem. Het is belangrijk dat alle betrokken organisaties dit vroegtijdig van elkaar weten en zo sneller kunnen schakelen en samenwerken. Binnen de regio Rotterdam is afgesproken dat alle organisaties die met kinderen (of volwassenen met kinderen) werken aangesloten zijn op SISA en hun betrokkenheid vroegtijdig signaleren in SISA. Voor het afgeven van signaal in SISA geldt een wettelijk meldrecht. Dat betekent dat er op basis van een professionele afweging, uitvoering gegeven moet worden aan de toepassing van de Verwijsindex in de praktijk. Dit meldrecht houdt ook in dat géén toestemming vereist is voor het afgeven van een signaal in de verwijsindex, wél moeten ouders of verzorgers vooraf geïnformeerd worden over het afgeven van een signaal in de verwijsindex. Als ouders of verzorgers niet (tijdig) geïnformeerd kunnen worden over het signaal in SISA moet dit zorgvuldig worden vastgelegd in het leerlingvolgsysteem. Ouders worden hierover schriftelijk op de hoogte gesteld. Op de Jan Prins geven alleen de intern begeleidsters, directie of de schoolmaatschappelijk werkster een SISA-signaal af indien gewenst.

Protocol & Plan van Aandacht - Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling (juni 2023)

Openbare montessoribasisschool Jan Prins

Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling

Bij een vermoeden van kindermishandeling volgen we binnen de Jan Prins de stappen van de meldcode:

STAP 1: In kaart brengen van signalen

Je brengt signalen in kaart die je zorg bevestigen of ontkrachten. Je legt signalen en vervolgstappen objectief en feitelijk vast in ParnasSys. Voer indien nodig de kindcheck uit.

STAP 2: Advies vragen aan deskundige collega of Veilig Thuis

We overleggen met een deskundige collega om signalen te duiden. En Raadplegen zo nodig Veilig Thuis of een forensisch arts. Bij een gerelateerd geweld, huwelijksdwang of vrouwenbesnijdenis nemen wij direct contact op met Veilig Thuis.

STAP 3: Gesprek met ouders en/of kind

We bespreken onze zorgen zo snel mogelijk met de ouders en met het kind zelf. Alleen als onze veiligheid of die van het kind in gevaar kan komen door een gesprek zien we hiervan af.

STAP 4: Wegen van het geweld

We maken een inschatting van de aard en de ernst van de situatie op basis van de informatie uit stap 1 t/m 3. En vragen bij twijfel advies aan Veilig Thuis.

1. Blijft ons vermoeden bestaan? Indien nee: afsluiten meldcode.
2. Zo ja, is sprake van (een vermoeden van) acute of structurele onveiligheid?
3. We maken gebruik van ons meldrecht bij de overweging voor een signalering in SISA

STAP 5: Veilig Thuis en SISA

1. Is melden bij Veilig Thuis noodzakelijk?

Als we acute of structurele onveiligheid vermoeden, doen we een melding bij Veilig Thuis en beoordelen we gezamenlijk of hulp bieden of organiseren ook tot de mogelijkheden behoort.

Is hulp (ook) mogelijk?

Samen met Veilig Thuis bespreken we de volgende vragen:

- Kunnen wij effectieve hulp bieden of organiseren?
- Werken betrokkenen mee aan de geboden hulp?
- Leidt de hulp binnen de gewenste termijn tot duurzame veiligheid en welzijn van alle betrokkenen?

Indien 'nee' (alsnog) melden bij Veilig Thuis.

2. We geven altijd een signaal af in SISA en stellen ouders hiervan op de hoogte.

Meldcode bij schadelijke traditionele praktijken

De vijf stappen van de meldcode gelden ook bij vermoedens van schadelijke traditionele praktijken. Wel gelden er dan specifieke aandachtspunten bij het volgen van de stappen van de meldcode:

- Raadpleeg altijd een deskundige, omdat het collectieve karakter van deze geweldsvorm om specifieke expertise vraagt;
- Bij acute bedreiging van de veiligheid worden de stappen versneld, zo mogelijk binnen een uur. Niet ingrijpen kan leiden tot moeilijk of niet omkeerbare situaties. Neem direct contact op met een aandachtsfunctionaris schadelijke traditionele praktijken bij de politie;

Protocol & Plan van Aandacht - Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling (juni 2023)

Openbare montessoribasissschool Jan Prins

- Voer het gesprek met de ouders pas in stap 5, wanneer de situaties en de risico's van een dergelijk gesprek zijn geïnventariseerd. Voer in ieder geval nooit een gesprek zonder voorafgaand overleg met een deskundige.

Afwegingskader bij de meldcode

Sinds januari 2019 werken we binnen de stappen van de meldcode in onderstaand schema bij ernstige situaties van huiselijk geweld en kindermishandeling altijd een melding bij Veilig thuis doen. Hiervoor volgen we de stappen van het afwegingskader zoals beschreven in stap 4 en 5: Hulp inzetten.

Stroomschema Meldcode Huiselijk geweld en Kindermishandeling*

De vijf stappen van de meldcode zijn nader uitgewerkt in het schema op de volgende pagina, hierbij zijn de personen gekoppeld aan de acties zoals dit bij ons op Jan Prins is geregeld.

Vooraf enkele opmerkingen:

1. Voor **noodsituaties** kan bijlage 4 van deze meldcode als ondersteuning dienen.
2. **Handel nooit alleen!** Blijf steeds in contact met deskundige collega's om je heen: IB-er (aandachtsfunctionaris), directeur.
3. **Blijf steeds in contact met de ouder(s).** Hoe beter het contact, hoe lager de drempel voor gesprek.
4. **Leg elke stap die in dit protocol wordt gezet schriftelijk vast.** Daarbij zijn feitelijk gegevens van groot belang naast de gebruikte argumenten om een bepaalde keuze te maken.

	Onderdeel	Wat	Wie (en/of)	Wanneer
Stap 1: SIGNALEREN	Signaleren	Toepassen signaleringsinstrument leerlingen (feitelijk signaleren)	Leerkracht/ib/smw	Dagelijks
		Risicosignalen leerling/ouders inventariseren	Leerkracht/ib/smw	Dagelijks
	Rapporteren	Signalen van vermoedens kindermishandeling/ huiselijk geweld in ParnasSys beschrijven (volgens notitie categorieën)	Leerkracht/ib/smw	Bij risicosignalen
Stap 2: CONSULTEREN	Consultatie	Risicosignalen bespreken met aandachtsfunctionaris/smw	Leerkracht/ib/aandachtsfunctionaris/smw	Bij risicosignalen
		Eventueel consulteren bij Veilig Thuis	Ib/smw/aandachtsfunctionaris	Bij risicosignalen
	Rapporteren	Resultaat in ParnasSys beschrijven (volgens notitie categorieën)	Ib/ aandachtsfunctionaris	Bij risicosignalen
Stap 3: GESPREK	Gesprek ouders/ verzorgers	Bepalen wie gesprek voert	Leerkracht/ ib/ aandachtsfunctionaris in overleg met directie	Bij risicosignalen
		Voeren van gesprek	Directie/ib/aandachtsfunctionaris leerkracht/smw	Bij risicosignalen

Protocol & Plan van Aandacht - Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling (juni 2023)

Openbare montessoribasissschool Jan Prins

	Rapporteren	Bevindingen gesprek in ParnasSys beschrijven	Ib/smw/aandachtsfunctionaris	Bij risico signalen
Stap 4: WEGING VAN GEWELD	Taxeren	Risicotaxatie toepassen met informatie uit gesprek ouders en consultatie Veilig Thuis.	Ib/ aandachtsfunctionaris in overleg met directie en leerkracht	Bij bevestiging signalen
	Kiezen	Keuze wel of er geen melding van vermoeden van kindermishandeling wordt gedaan.	Ib/aandachtsfunctionaris/smw in overleg met directie en leerkracht	Na taxatie
	Afwegen wel/geen signalering in SISA	Afwegen of we gebruik maken van het meldrecht in SISA.	Ib/directie/smw	
	Rapporteren	Argumentatie en indicatoren taxatie en keuze vastleggen in ParnasSys	Ib/aandachtsfunctionaris	Na taxatie
Stap 5a MELDEN	Melden	Melding Veilig Thuis	Ib/smw/aandachtsfunctionaris	Na keuze taxatie
	Informereren	Ouders informeren over melding Veilig Thuis	Directie	Na keuze taxatie
	Signaleren in SISA	Ouders informeren over signalering in Sisa	Directie	Na keuze taxatie
	Rapporteren	Melding, afspraken met Veilig Thuis en reactie ouders vastleggen in ParnasSys	Ib/smw/aandachtsfunctionaris	Na melding
	Brief 1	Brief naar ouders omtrent melding Veilig Thuis	Directie	Na melding
	Brief	Brief naar ouders omtrent signalering in SISA	Directie	Na melding
	Rapporteren	Argumenten melding zonder toestemming of medewerking van ouders vastleggen in ParnasSys	Ib/smw/aandachtsfunctionaris	Na melding
Stap 5b: HULP INZETTEN	Hulp inzetten	Uitkomsten taxatie bespreken in overleg met betrokkenen zoals smw/directie	Ib/smw/aandachtsfunctionaris	Bij hulp inzetten
		Bepalen welke route wordt gevolgd >Volg hierbij het afwegingskader stap 5 Resultaat.	Ib/smw/aandachtsfunctionaris in overleg Veilig THuis	Bij hulp inzetten
	Rapporteren	De gemaakte afspraken met vervolg CJG/SMW of anderen vastleggen in ParnasSys	Ib/smw/aandachtsfunctionaris	Bij hulp inzetten
Stap 6: VOLGEN	Monitoren	Monitoren op vervolg	Ib/smw/aandachtsfunctionaris	Na melding/hulp inzetten
	Evalueren	Afgeronde trajecten doornemen met ouders	Ib/smw/aandachtsfunctionaris/directie	Bij einde traject

Situatie op de Jan Prins juni 2023

Het signaleren van kindermishandeling en het gebruik van de meldcode op de Jan Prinsschool kan een extra impuls gebruiken. Zie hiervoor de planning. We schatten in dat te veel kinderen die ingrijpende gebeurtenissen meemaken onvoldoende worden gezien. Goed zicht op het aantal keer dat de meldcode is ingezet helpt ons hierbij.

Huidige situatie

- 60% van de teamleden heeft in het verleden de online cursus gedaan van Augeo. Volgend schooljaar inventariseren welke leerkrachten de cursus nog moeten volgen en deze in overleg met directie uit zetten.
- Dit hebben we gedaan om leerkrachten bewust maken van de signalen die zij kunnen opvangen en welke handelingen zij kunnen uitvoeren.
- Beide intern begeleiders zijn de nieuwe aandachtsfunctionarissen en hebben de cursus gevolgd.
- De smw medewerker is 1 dag per week bij ons op school. Wij hebben een kort lijntje en hebben regelmatig overleg.
- Intern begeleiders bespreken bij ieder groepsbespreking of de leerkracht signalen heeft opgevangen.
- De zorg die leerkrachten hebben wordt besproken met de Ib-ers en smw.
- Gesprekken worden vastgelegd met medeweten van de betrokkenen in ons leerlingvolgsysteem.

Gewenste situatie

- Dat er bewustwording bij alle personeelsleden aanwezig over de ernst en plicht om te werken met de meldcode.
- Dat ieder personeelslid weet hoe de meldcode te volgen, weten wie wat wanneer moet doen en wie waar verantwoordelijk voor is.
- Dat de aandachtsfunctionarissen gepositioneerd zijn.
- De aandachtsfunctionarissen plannen op de zorgkalender tenminste 1x per schooljaar een intervisie betreffende huiselijk geweld 1^e keer in de week tegen de kindermishandeling in november

Voorwaarden

- Alle leerkrachten en onderwijzend personeel werken volgens de stappen van de meldcode;
- Leerkrachten kunnen signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling herkennen en feitelijk vastleggen in Parnassys. Dit vraagt om bepaalde competenties, zoals kunnen observeren, veranderingen in gedrag waarnemen, gespreksvaardigheden en kennis van de ontwikkeling van kinderen;
- Steun vanuit directie: de aandachtsfunctionarissen hebben op school tijd en ruimte om hun taken uit te kunnen voeren;
- Nieuwe medewerkers worden door de aandachtsfunctionarissen voorgelicht en ingewerkt in het werken met de meldcode.

Borging

Om het werken met de meldcode te borgen, zullen de maatregelen en activiteiten die dit schooljaar zijn geagendeerd, continueren in de schooljaren die hierop volgen door planning op de zorgkalender.

Meldcode in ParnasSys

We gebruiken de volgende notitie categorieën:

Stap 1 Meldcode, signaleren:

Bij opening van de notitie verschijnen de volgende vragen:

- Wat zijn de objectieve signalen waarover u zich zorgen maakt?
- Wat zijn de *subjectieve signalen* waarover u zich zorgen maakt?
- Vertoont de leerling opvallend gedrag? Zo ja welk?
- Hoe vaak komt het gedrag voor?
- Hoe is het contact met andere kinderen in de groep?
- Hoe is het contact met volwassenen?
- Hoe is de uiterlijke verzorging van de leerling?
- Hoe is de algehele ontwikkeling van de leerling (verstandelijk, sociaal, emotioneel, motorisch)?
- Hoe is het contact tussen de leerling en ouders?
- Hoe is het contact tussen ouders en leerkracht?
- Zijn er bijzonderheden over het gezin te melden? (Vermeld zo mogelijk ook de bron).

Stap 2 Meldcode, consultatie

Bij opening van de notitie verschijnen de volgende vragen/opmerkingen:

- Wat was de uitkomst van de consultatie?
- Is er advies gevraagd aan Veilig Thuis?
- Waarom wel? / Waarom niet?
- Wanneer je verder gaat met de stappen van de meldcode gebruik bij de voorbereiding: Bijlage 6 van het 'Protocol & Plan van Aandacht - Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling': Aandachtspunten voor een gesprek met ouders over zorgsignalen.

Stap 3 Meldcode, oudergesprek

Verwijs naar de bijlage/scan in ParnasSys van het gespreksverslag of type een kort verslag met hierin je bevindingen vanuit het gesprek

Stap 4 Meldcode, weging

Bij opening van de notitie verschijnen de volgende opmerkingen:

- Risicotaxatie toepassen met informatie uit gesprek ouders en consultatie Veilig Thuis.
- Keuze wel of er geen melding van vermoeden van kindermishandeling wordt gedaan.
- Afwegen of we gebruik maken van het meldrecht in SISA.
- Argumentatie en indicatoren taxatie en keuze vastleggen in ParnasSys

Stap 5a Meldcode, melden

Bij opening van de notitie verschijnen de volgende opmerkingen:

- Wat was de reactie van ouders?
- Welke afspraken zijn er met Veilig Thuis gemaakt?
- Zijn ouders schriftelijk op de hoogte gesteld over de melding Veilig Thuis
- Zijn ouders schriftelijk op de hoogte gesteld over de signalering in SISA

Protocol & Plan van Aandacht - Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling (juni 2023)

Openbare montessoribasissschool Jan Prins

- Indien er wordt gemeld zonder ouders vooraf te informeren: noteer de argumentatie

Stap 5a Meldcode, hulp

Bij opening van de notitie verschijnen de volgende opmerkingen:

- Welke afspraken zijn er met het smw of externe hulpverlening gemaakt?
- Op welke manier worden deze afspraken gemonitord?
- Kunnen er evaluatieafspraken gepland worden?
- Wat willen we weten?/zien?

Stap 6 meldcode, volgen

Bij opening van de notitie verschijnen de volgende opmerkingen:

- Wat weten we?
- Van wie?
- Kan het traject worden afgesloten?
- Wie heeft dit bepaald?
- Afgeronde trajecten doornemen met ouders

Bijlage 1: Signalen van mogelijke kindermishandeling:

Deze lijst geeft een overzicht van signalen van kindermishandeling bij kinderen in 4-12 jaar. De signalenlijst is een hulpmiddel om een vermoeden van kindermishandeling te onderbouwen, niet om kindermishandeling te 'bewijzen'. Vrijwel alle genoemde signalen kunnen namelijk een andere oorzaak hebben. Hoe meer van de genoemde signalen het kind uitzendt, hoe groter de kans dat er sprake is van kindermishandeling. Maar er zijn ook kinderen waaraan niet of nauwelijks valt op te merken dat ze worden mishandeld.

Signalen van kindermishandeling: kinderen van 4 – 12 jaar

Lichamelijk welzijn

Blauwe plekken, brandwonden, botbreuken, snij-, krab- en bijtwonden groeiachterstand, te dik, slecht onderhouden gebit, regelmatig buikpijn, hoofdpijn of flauwvallen kind stinkt, heeft regelmatig smerige kleren aan, oververmoeid, vaak ziek, ziektes herstellen slecht, kind is hongerig, eetstoornissen, achterblijvende motoriek, niet zindelijk op leeftijd dat het hoort,

Gedrag van het kind

Timide, depressief, weinig spontaan passief, lusteloos, weinig interesse in spel, apathisch, toont geen gevoelens of pijn, in zichzelf gekeerd, leeft in fantasiewereld, labiel, erg nerveus, hyperactief, negatief zelfbeeld, weinig zelfvertrouwen, faalangst, negatief lichaamsbeeld, agressief, vernielzucht, overmatige masturbatie.

Tegenover andere kinderen:

Agressief, speelt weinig met andere kinderen, vluchtige vriendschappen (12-18), wantrouwend, niet geliefd bij andere kinderen.

Tegenover ouders:

Angstig, schrikachtig, waakzaam meegaand, volgzaam, gedraagt zich in bijzijn van ouders anders dan zonder ouders

Tegenover andere volwassenen:

Angst om zich uit te kleden bij gym, angst voor lichamelijk onderzoek verstijft bij lichamelijk contact angstig, schrikachtig, waakzaam meegaand, volgzaam, agressief, overdreven aanhankelijk, wantrouwend, vermijdt oogcontact,

Overig:

Plotselinge gedragsverandering, gedraagt zich niet naar zijn leeftijd, slechte leerprestaties, rondhangen na school, taal- en spraakstoornissen.

Gedrag van de ouder:

Onverschillig over het welzijn van het kind, laat zich regelmatig negatief uit over het kind, troost het kind niet, geeft aan het niet meer aan te kunnen, is verslaafd, is ernstig (psychisch) ziek, kleedt het kind te warm of te koud aan, zegt regelmatig afspraken af, houdt het kind vaak thuis van school, heeft irreële verwachtingen van het kind, zet het kind onder druk om te presteren

Gezinssituatie:

Samengaan van stressvolle omstandigheden, zoals slechte huisvesting, financiële problemen en relatieproblemen, sociaal isolement, alleenstaande ouder, partnermishandeling, gezin verhuist regelmatig, slechte algehele hygiëne.

Signalen specifiek voor seksueel misbruik

Lichamelijk welzijn:

Verwondingen aan geslachtsorganen, vaginale infecties en afscheiding, jeuk bij vagina of anus, pijn in bovenbenen, pijn bij lopen of zitten, problemen bij plassen, urineweginfecties, seksueel overdraagbare aandoeningen,

Protocol & Plan van Aandacht - Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling (juni 2023)

Openbare montessoribasisschool Jan Prins

Gedrag van het kind:

Drukt benen tegen elkaar bij lopen, afkeer van lichamelijk contact, maakt afwezige indruk bij lichamelijk onderzoek, extreem seksueel gekleurd gedrag en taalgebruik, zoekt seksuele toenadering tot volwassenen.

Deze signalenlijst is overgenomen uit de publicatie van het Nederlands Jeugdinstituut: Wolzak, A. (2009, 6^e druk). Kindermishandeling : signaleren en handelen. Te bestellen via www.nji.nl/publicatie.

Bijlage 2: Sociale kaart Regio Rotterdam

Veilig Thuis Rotterdam Rijnmond (VTRR)

Veilig Thuis Rotterdam Rijnmond is er voor advies, voor het aannemen en beoordelen van meldingen, voor het zelf plegen van interventies, het doen van onderzoek en/of zorgen dat er hulpverlening wordt ingezet rond huiselijk geweld en/of kindermishandeling. Veilig Thuis Rotterdam Rijnmond werkt in vier gebieden: Noord, Oost, Zuid en Zuid-West.

Paul Krugerstraat 181
3072 GJ Rotterdam
Algemeen tel: 0800-2000 (gratis, dag en nacht)
E-mail: info@veiligthuisrr.nl
Website: www.veiligthuisrr.nl

SISA (Stadsregionaal Instrument Sluitende Aanpak)

SISA is een computersysteem waarin professionals kunnen signaleren dat zij betrokken zijn bij een kind/jongere van 0 tot 23 jaar. Op deze manier kunnen professionals met elkaar afstemmen om de best mogelijke begeleiding te bieden.

Halvemaanpassage 90
3011 PL Rotterdam
Tel: 010 – 498 24 72
E-mail: infosisa@rotterdam.nl
Website: www.sisa.rotterdam.nl

GGD Rotterdam Rijnmond

GGD Rotterdam-Rijnmond bevordert en beschermt de gezondheid van de inwoners in de regio.

Hoofdvestiging GGD Rotterdam-Rijnmond
Schiedamsedijk 95
3011 EN Rotterdam
Tel: 010 - 433 99 66 (algemeen nummer)
Website: www.ggdrotterdamrijnmond.nl

Raad voor de Kinderbescherming (RvdK)

De Raad voor de Kinderbescherming is een landelijke organisatie die regionaal werkt. Maakt u zich zorgen om een kind? Dan kunt u een melding doen bij Veilig Thuis. Bij een spoedsituatie kunt u rechtstreeks contact opnemen met een locatie van de RvdK.

Lijnbaan 109
3012 EN Rotterdam
Postbus 1983
3000 BZ Rotterdam
Tel.: 010 – 4 43 11 00
E-Mail: rotterdam@rvdk.minvenj.nl
Website: www.kinderbescherming.nl

Politie

Tel: 0900-8844 (geen spoed)
In geval van nood, bel: **112**

Protocol & Plan van Aandacht - Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling (juni 2023)

Openbare montessoribasisschool Jan Prins

[Bureau Jeugdzorg/ Stichting Jeugdbescherming Rotterdam](#)

Bureau Jeugdzorg Rotterdam Rijnmond werkt samen met ouders en het netwerk van het gezin aan een veilige opvoedsituatie, totdat de ouders de zorg weer volledig kunnen overnemen.

Dynamostraat 16
3083 AK Rotterdam
Tel: 010 – 233 00 00
E-mail: info@jbrr.nl
Website: www.jeugdbeschermingrotterdamrijnmond.nl

[Schoolmaatschappelijk werk via WMO Radar](#)

Smw-er van de school is Barreca Daniel
06 57096015

Algemeen:

Huis van de Wijk de Kip
Kipstraat 37
3011 RS Rotterdam
010 485 58 98
info@wmoradar.nl

[Kindertelefoon](#)

De Kindertelefoon is er voor alle kinderen en jongeren van 8 tot 18 jaar die in vertrouwen willen praten.

Postbus 1020
3000 BA Rotterdam
Tel: 0800 – 0432 (gratis) Dagelijks 14.00 – 20.00 uur.
E-mail: rotterdam@kindertelefoon.nl
Website: www.kindertelefoon.nl

[Centrum voor jeugd en gezin Rijnmond \(CJG\)](#)

CJG Rijnmond biedt preventieve jeugdgezondheidszorg en maakt zich sterk om een integraal zorgaanbod in de wijken te kunnen aanbieden voor alle leeftijden. Daarbij werken ze samen met professionals in de jeugdketen.

Westblaak 171
3012 KJ Rotterdam
E-mail: info@cjgrijnmond.nl
Website: www.cjgrijnmond.nl

Bijlage 3: Achtergrondinformatie over Veilig Thuis Rotterdam Rijnmond

Advies:

Bij iedere stap van de meldcode geldt dat er altijd contact op kan worden op- genomen met Veilig Thuis Rotterdam Rijnmond ; deze laatste maakt deel uit van Jeugd Bescherming Rotterdam.

Bij het Veilig Thuis Rotterdam Rijnmond is veel kennis aanwezig over mogelijke signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling.

De medewerkers kunnen ook adviseren over de te zetten stappen en over het voeren van gesprekken over de signalen.

Bij het vragen van advies zet het Veilig Thuis Rotterdam Rijnmond zelf geen stappen in de richting van de ouders/leerling of die van anderen. Het advies is dus uitsluitend gericht tot de adviesvrager.

NB: Adviesgesprekken vinden plaats op basis van anonieme (leerling)gegevens, voor een adviesgesprek heeft u uw beroepsgeheim dus niet te verbreken.

Melden:

Als er bij het volgen van de stappen wordt besloten tot het doen van een melding, neemt Veilig Thuis Rotterdam Rijnmond het onderzoek naar het huiselijk geweld of de kindermishandeling over.

Veilig Thuis Rotterdam Rijnmond houdt melders op de hoogte van de uitkomsten van het onderzoek en van de acties die in gang worden gezet.

NB: Bij een melding moeten ouder-/leerlinggegevens worden verstrekt omdat anders geen acties in gang kunnen worden gezet naar aanleiding van de melding.

Let op: De anonimiteit van de melder is niet gegarandeerd. Mede hierdoor zal in de praktijk de melding meestal door de directeur (of schoolmaatschappelijk werker) worden verricht.

Melding door de directeur (of schoolmaatschappelijk werker) biedt bovendien enige bescherming van de relatie tussen de leerkracht en de ouder(s)/leerling.

Bijlage 4: Achtergrondinformatie over het beroepsgeheim en de meldcode

Algemene zwijgplicht:

Iedere medewerker van de Jan Prinsschool die leerlingen begeleidt heeft een beroepsgeheim. Deze zwijgplicht, zoals het beroepsgeheim ook wel wordt genoemd, verplicht om, kort gezegd, geen informatie over de leerling aan derden te verstrekken, tenzij de ouders/leerling hem daarvoor toestemming heeft gegeven, of daarvoor een wettelijke verplichting bestaat. Doel van het beroepsgeheim is de drempel zo laag mogelijk te maken en het vertrouwen te geven dat er vrijuit gesproken kan worden.

De hierboven beschreven algemene zwijgplicht is niet specifiek opgenomen in een bepaalde wet, maar wordt afgeleid uit de privacybepalingen uit het Europees Verdrag voor de Rechten van de mens en de fundamentele vrijheden (artikel 8) en uit de Grondwet (artikel 10). Deze bepalingen worden nog eens ondersteund door artikel 272 Wetboek van Strafrecht dat een verbod bevat op het verbreken van geheimen die aan een beroepskracht zijn toevertrouwd.

Paradox van de zwijgplicht:

Er doet zich bij de omgang met de zwijgplicht een zekere paradox voor. De zwijgplicht is hét instrument bij uitstek om ervoor te zorgen dat mensen naar de beroepskracht toe komen en ook bereid zijn om open over hun zorgen te spreken. Ze mogen er immers op vertrouwen dat hun verhaal niet zomaar elders terecht komt.

Maar een te rigide omgang met het beroepsgeheim kan tot gevolg hebben dat leerlingen/ouders die dringend hulp nodig hebben juist niet geholpen worden omdat de beroepskracht meent dat hij vanwege zijn beroepsgeheim niet in mag grijpen. Al met al is de omgang met het beroepsgeheim een vorm van evenwichtskunst: geheimhouding waar mogelijk, zorgvuldige doorbreking van het geheim waar nodig. Hieronder wordt een handreiking geboden voor zover het gaat om signalen van huiselijk geweld of kindermishandeling.

Vragen van toestemming:

Bij het verstrekken van gegevens van een leerling aan een ander, dus ook bij het doen van een melding, geldt als hoofdregel dat de medewerker zich inspant om toestemming voor de melding te krijgen. Deze meldcode schetst daarvoor de werkwijze. Geven ouder/leerling toestemming, dan kan een melding worden gedaan. Weigeren de ouders/leerling ondanks de inspanning van de medewerker hun toestemming, dan houdt het niet op maar maakt de medewerker een nieuwe afweging binnen het conflict van plichten.

Conflict van plichten:

Zo oud als de zwijgplicht is ook de notie dat een beroepskracht door het beroepsgeheim in de knel kan komen. Er kunnen zich situaties voordoen waarin alleen door te spreken de leerling geholpen kan worden, terwijl er voor dit spreken geen toestemming is. Er kan in dat geval sprake zijn van een conflict van plichten. De plicht om te zwijgen vanwege het beroepsgeheim botst met de plicht om te helpen juist door met een ander over de leerling te spreken. Het gaat dan altijd om een leerling die zich in een ernstige situatie bevindt en die alleen kan worden geholpen door een ander bij de aanpak te betrekken. In de rechtspraak wordt in geval van een conflict van plichten erkend dat een beroepskracht ook zonder toestemming mag spreken. Uiteraard moet een dergelijk besluit om de zwijgplicht te doorbreken zorgvuldig worden genomen.

Beantwoording van de volgende vijf vragen leidt doorgaans tot een zorgvuldige besluitvorming:

1. Kan ik door te spreken zwaarwegende belangen van mijn leerling behartigen?
2. Is er een andere mogelijkheid om ditzelfde doel te bereiken zonder dat ik mijn beroepsgeheim hoeft te verbreken?
3. Waarom is het niet mogelijk om toestemming van de ouders/leerling te vragen of te krijgen voor het bespreken van zijn situatie met iemand die kan helpen?
4. Zijn de belangen van de leerling die ik wil dienen met mijn spreken zo zwaar dat deze naar mijn oordeel opwegen tegen de belangen die de ouders/leerling hebben bij mijn zwijgen?
5. Als ik besluit om te spreken aan wie moet ik dan welke informatie verstrekken zodat het geweld of de mishandeling effectief kan worden aangepakt?

Als extra hulpmiddel bij de besluitvorming over het verbreken van de geheimhoudingsplicht wordt verwezen naar de website

www.huiselijkgeweld.nl/cgi-bin/beroepsgeheim.cgi

Positie van de leerling:

Omdat leerlingen zich over het algemeen in een afhankelijke positie bevinden ten opzichte van hun ouders waardoor ze minder goed in staat zijn zelf op te treden tegen mishandeling of geweld, zal een beroepskracht eerder dan 'gemiddeld' kunnen besluiten dat hij zijn zwijgplicht verbreekt.

NB: Voor een zorgvuldige besluitvorming is het noodzakelijk dat de situatie, voordat een besluit om de zwijgplicht te doorbreken genomen wordt, besproken wordt met de schoolvertrouwenspersoon en zo nodig ook (op basis van anonieme gegevens) advies ingewonnen wordt bij Veilig Thuis Rotterdam Rijnmond

Beoordeling van een besluit over het doorbreken van een beroepsgeheim:

Zou achteraf een toetsende organisatie gevraagd worden om een oordeel te geven over het optreden van de beroepskracht, dan wordt vooral de zorgvuldigheid beoordeeld waarmee het besluit om de geheimhouding te verbreken tot stand is gekomen. Daarbij wordt onder andere gelet op:

- collegiale consultatie;
- raadpleging van Veilig Thuis Rotterdam Rijnmond
- aanwezigheid van voldoende relevante feiten of signalen en zorgvuldige verzameling van deze feiten en signalen;
- zorgvuldige en concrete afweging van belangen;
- de contacten die er met de ouders/leerling zijn geweest over de melding. Concreet gaat het er dan om of de beroepskracht zich, gelet op zijn mogelijkheden en op de omstandigheden waarin de leerling verkeert, heeft ingespannen om ouders/leerling toestemming te vragen of om ouders/leerling te informeren, indien het verkrijgen van toestemming niet mogelijk bleek.

Het is, ook in verband met de toetsbaarheid van het besluit achteraf, belangrijk om een besluit over het doen van een melding zonder dat daarvoor toestemming is gegeven zorgvuldig vast te leggen. Niet alleen de melding dient te worden vastgelegd, ook de belangen die zijn afgewogen en de personen die van te voren over het besluit zijn geraadpleegd.

Bijlage 5: Achtergrondinformatie over de rol van de leerling in gesprekken (leeftijdsinvloed)

De Wet bescherming persoonsgegevens bepaalt dat een leerling vanaf zijn 16e jaar zelf toestemming geeft aan een beroepskracht voor het verstrekken van zijn gegevens aan een ander (al dan niet in de vorm van het doen van een melding). De Wet op de jeugdzorg en de Wet inzake de geneeskundige behandelingsovereenkomst geven dit recht zelfs al vanaf 12 jaar. Toch moet over een melding, als het gaat om een jongere vanaf 12 of 16 jaar die nog thuis woont, ook gesproken worden met de ouders. Want bij de melding worden doorgaans niet alleen gegevens over de jongere verstrekt maar ook over zijn ouder(s). Leerlingen in de basisschoolleeftijd mogen niet zelf beslissen over het verstrekken van gegevens aan derden. Hierover moet het gesprek met de ouders (voogd of verzorgers) gevoerd worden.

Bijlage 6: Achtergrondinformatie over hoe te handelen in noodsituaties

Bij signalen die wijzen op acuut en zodanig ernstig geweld dat de leerling daartegen onmiddellijk moet worden beschermd, kunt u meteen advies vragen aan Veilig Thuis Rotterdam Rijnmond

Komt men daar, op basis van de signalen, tot het oordeel dat onmiddellijke actie is geboden, dan kunt u zo nodig in hetzelfde gesprek een melding doen zodat op korte termijn de noodzakelijke acties in gang kunnen worden gezet. In noodsituaties kunt u overigens ook contact zoeken met de Raad voor de Kinderbescherming of met de crisisdienst van het JBR en/of de politie vragen om hulp te bieden.

LET OP: Doe dit niet alleen! Overleg uw handelen vooraf met de directeur en de IB-er (aandachtsfunctionaris). In dit overleg wordt afgewogen of er werkelijke sprake is van een noodsituatie en wordt afgesproken wie de eventuele melding zal gaan doen. Meestal zal de directeur de melding verrichten ter bescherming van de relatie tussen leerkracht en ouder(s). De anonimiteit van de melder is niet gegarandeerd.

Belangrijke telefoonnummers voor **noodsituaties**:

Veilig Thuis Rotterdam Rijnmond

Telefoon 0800 2000 (gratis, 24 uur per dag, 7 dagen in de week bereikbaar).

Politie

Bel: 112

Ten slotte: In geval van ernstige incidenten, of (verwachte) belangstelling van de pers, informeer de bovenschools directeur.

Bijlage 7: Verdieping informatie met betrekking tot huiselijk geweld

Kenmerken van huiselijk geweld:

- Er is altijd sprake van een machtsverschil tussen de dader en het slachtoffer. Bijvoorbeeld tussen man en vrouw of tussen ouders en kind.
- Daders kiezen de meest kwetsbare slachtoffers.

Risicofactoren voor relationeel geweld zijn:

- een laag zelfbeeld/weinig zelfvertrouwen
  - lage sociaal-economische status
  - overmatig alcohol- en drugsgebruik
  - relationele factoren, bijvoorbeeld slechte communicatie, snelle relatievorming
  - opgegroeid in een gezin waarin gebrek is aan aandacht
  - opgroeien in een gezin waarin mishandeling en verwaarlozing spelen
- (Bron: Van Schaik 2005, Mastenbroek 1995)

Vormen van huiselijk geweld:

Huiselijk geweld kan fysiek, seksueel en psychisch van aard zijn, en omvat gedragingen als fysieke verwaarlozing, slaan, schoppen, vastbinden, anderszins pijn doen en/of verwonden, psychische verwaarlozing, intimideren, sociaal isoleren, vernederen, uitbuiten, manipuleren, aanranden, verkrachten, tot seksueel gedrag dwingen, onthouding van voorbehoedmiddelen en het opzettelijk besmetten met een soa.

Protocol & Plan van Aandacht - Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling (juni 2023)

Openbare montessoribasisschool Jan Prins

Geweld in relaties kent meestal een geleidelijke opbouw. Aan het begin worden gewelddadige relaties gekenmerkt door controlerend gedrag, jaloezie, extreem veel aandacht voor het doen en laten van de ander en een zeer snelle relatievorming. Duidelijk is dat de angst voor onafhankelijkheid van het slachtoffer en de angst voor kwetsbaarheid en afhankelijkheid van de dader op elkaar ingrijpen: de dader gaat macht uitoefenen via geweld, het slachtoffer is erg afhankelijk (Mastenbroek 1995). Meestal is de dader een man en het slachtoffer een vrouw, maar ook andersom komt voor. Ook is bekend dat huiselijk geweld voorkomt in homoseksuele en lesbische relaties.

Gevolgen van huiselijk geweld:

Slachtoffers van geweld kunnen zowel op fysiek, seksueel als op emotioneel gebied klachten ontwikkelen. In het algemeen is vastgesteld dat de levenskwaliteit daalt naarmate er meer geweldvormen werden ondervonden. De toename van de ernst en van de duur van het geweld leidt tot een verdere afname van de levenskwaliteit.

Slachtoffers ervaren in de eerste plaats directe fysieke aandoeningen. Soms schamen slachtoffers zich over het geweld en het fysieke letsel en trekken zich terug uit het sociale leven. Daardoor wordt het moeilijker om steun te vinden in de sociale omgeving. Psychische klachten manifesteren zich vooral wanneer het geweld niet stopt en er geen zicht is op verbetering van de situatie. Gevoelens van schaamte en schuld versterken het isolement.

Bron: <http://www.huiselijkgeweld.nl>

Tot slot

Dit Protocol & Plan van Aandacht - Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling kwam tot stand m.b.v. het:

- Handelingsprotocol Handelingsprotocol Jan Prinschool "meldcode kindermishandeling en huiselijk geweld" herzien in 2019;
- Plan van Aandacht & Protocol - Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling Jan Prins 2023;
- Informatie uit de trainingsmodule Aandachtsfunctionaris Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling van Moetd 2023.